

Τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας: Βασικά Κριτήρια Procura+ - Αναλυτική έκδοση

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2	ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ PROCURA+ – ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3
3	ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ PROCURA+ – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	5
4	ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΙΔΕΕΣ	6
5	ΣΧΕΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	9

1 Εισαγωγή

1.1. Βασικές περιβαλλοντικές/ κοινωνικές επιπτώσεις

Επίπτωση		Προσέγγιση
<ul style="list-style-type: none"> • Η χρήση χημικών λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, η οποία καταλήγει στη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους, έχει επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία 	→	Ενίσχυση της αγοράς βιολογικών τροφίμων
<ul style="list-style-type: none"> • Η εισαγωγή προϊόντων (π.χ. καφές, τσάι, φρέσκα φρούτα και χυμοί, σοκολάτα) από οικονομικά μη προνομιούχους και περιθωριοποιημένους παραγωγούς του αναπτυσσόμενου κόσμου 	→	Ενίσχυση της αγοράς προϊόντων Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου (Προϊόντα Fair Trade)

Οι μεγαλύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις στον κύκλο ζωής που σχετίζονται με τον τομέα τροφίμων, απαντώνται στο στάδιο παραγωγής/ καλλιέργειας, όπου οι αρνητικές επιπτώσεις απορρέουν κυρίως από τον ευτροφισμό, την οξίνιση και την οικοτοξικότητα, εξαιτίας της χρήσης χημικών λιπαντικών και μικροβιοκτόνων. Αυτά έχουν σημαντικές επιπτώσεις τόσο στο νερό, όσο και στο έδαφος με τη μόλυνση του. Οι γεωργικές δραστηριότητες, με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται σήμερα, συνεισφέρουν επίσης στην αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, στην καταστροφή της βιοποικιλότητας, της χρήσης του εδάφους και στη διάβρωση του. Άλλες σημαντικές επιπτώσεις στον κύκλο ζωής σχετίζονται με την ενεργειακή κατανάλωση κατά την επεξεργασία του φαγητού και κυρίως, με τη μεταφορά και τη χρήση πόρων στη συσκευασία των προϊόντων.

Επιπλέον, το διεθνές εμπόριο δεν είναι επωφελές για όλους στον κόσμο. Πολλοί από τους γεωργικούς παραγωγούς μικρής κλίμακας στον αναπτυσσόμενο κόσμο, που καλλιεργούν πολλά από τα τρόφιμα που καταναλώνουμε (π.χ. καφές, τσάι, φρέσκα φρούτα και λαχανικά, σοκολάτα) ζούνε σε επίπεδα φτώχειας, λαμβάνουν χαμηλές αμοιβές κι εργάζονται κάτω από πενιχρές συνθήκες. Αυτό έχει οδηγήσει στην εμφάνιση της ιδέας του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου, το οποίο έχει ως στόχο να εξασφαλίσει πως οι παραγωγοί σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, λαμβάνουν μία δίκαιη τιμή, η οποία

όχι μόνο αντικατοπτρίζει τα πραγματικά κόστη της παραγωγής κι εργασίας τους, αλλά επίσης κάνει εφικτή την κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά φιλική παραγωγή αγαθών.

1.2. Προβληματισμοί σχετικά με τις συμβάσεις

Οι Ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές, είναι σημαντικοί καταναλωτές τροφίμων για χρήση σε κυλικεία, αυτόματους πωλητές και υπηρεσίες τροφοδοσίας, σε γεγονότα και συνεδριάσεις κα. Αυτή η αγοραστική δύναμη, αντιπροσωπεύει μία μεγάλη ευκαιρία για αύξηση του μεριδίου της αγοράς που αποτελείται από βιολογικά προϊόντα και προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου.

Σε πολλές περιπτώσεις, τα δημόσια κυλικεία λειτουργούν τώρα από ιδιωτικές εταιρείες τροφοδοσίας με συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται μέσω διαγωνισμού. Τα κριτήρια που παρουσιάζονται, λαμβάνουν υπόψη αυτήν την τάση και παρουσιάζουν μία ελαφρώς προσαρμοσμένη έκδοση, για χρήση τους στη διαδικασία προκήρυξης για παροχή τέτοιων υπηρεσιών από ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρείες.

1.3. Συνέπειες στο κόστος

Μία βασική ανησυχία την οποία εκφράζουν πολλοί καταναλωτές, σε σχέση με τη βιολογική παραγωγή, είναι ότι κοστίζει περισσότερο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα ίδια τα προϊόντα είναι πιο ακριβά (η διαφορά στην τιμή εξαρτάται από τον τύπο των τροφίμων, αν και η διαφορά αυτή έχει περιοριστεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει πως το κόστος για υπηρεσίες τροφοδοσίας θα επηρεαστεί αν χρησιμοποιηθεί και βιολογική παραγωγή. Τα ακόλουθα ζητήματα πρέπει να ληφθούν υπόψη εδώ:

- **Κατάλληλη οριοθέτηση στόχων και τύπου τροφίμων που έχουν προτεραιότητα:** Αν και η προμήθεια βιολογικής παραγωγής, συνεχίζει να αυξάνει στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, για κάποια τρόφιμα υφίστανται ακόμη σημαντικές διαφορές στις τιμές μεταξύ βιολογικών και συμβατικών προϊόντων. Σαν αποτέλεσμα, η 100% βιολογική αγορά σε πολλές αγορές είναι μη ρεαλιστική βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα. Συνεπώς, η κατάλληλη οριοθέτηση στόχων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες της τοπικής αγοράς, όταν αποφασίζεται τι είναι οικονομικά προσιτό.
- **Μέτρα του οργανισμού και κατάλληλα μενού:** : Εάν η προσέγγιση η οποία έχει ληφθεί, είναι απλά η επικέντρωση στην αγορά βιολογικών προϊόντων, τότε οι τιμές θα αυξηθούν αναπόφευκτα. Ωστόσο, εάν αυτή η πρωτοβουλία συνδυάζεται με εξέταση πρακτικών τροφοδοσίας και προσαρμογής του μενού τότε είναι πιθανό να επιτευχθεί σημαντική εξοικονόμηση, η οποία μπορεί να αντισταθμίσει ή ακόμη και να υπερβεί τις περαιτέρω δαπάνες από την εισαγωγή βιολογικής παραγωγής. Αυτό αναλύεται λεπτομερέστερα παρακάτω, στην παράγραφο *Πρόσθετες Ιδέες*.
- **Κλιμάκωση τιμών:** Η χρήση της ζήτησης προϊόντων βιολογικής προέλευσης ή Δικαίου και Αλληλέγγυου Εμπορίου ως κριτηρίου ανάθεσης, αντί απλά ως προδιαγραφή, είναι ένας τρόπος να τεθεί όριο σε οποιεσδήποτε πιθανές αυξήσεις τιμών και μπορεί να χρησιμοποιηθεί εάν είστε αβέβαιοι για τις συνθήκες της αγοράς. Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση δεν εξασφαλίζει, πως θα αγοράσετε τελικά βιολογικά προϊόντα ή προϊόντα Δικαίου και Αλληλέγγυου Εμπορίου.

1.4. Σχετική Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Στην Ευρώπη, τα τρόφιμα μπορούν να αποκαλούνται νόμιμα “βιολογικά”, μόνο εάν παράγονται σε συμφωνία με τον *Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (ΣΕΕ) Νο 2092/91 της 24ης Ιουνίου 1991 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και δεικτών που αναφέρονται σε γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα*. Αυτός ο κανονισμός, αναφέρει λεπτομερώς τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να παραχθούν, επεξεργαστούν και πακεταριστούν τα τρόφιμα, ώστε να αναγνωριστούν ως βιολογικά και διευκολύνει σημαντικά τις αναθέτουσες αρχές που μπορούν εύκολα να ξέρουν αν ένα προϊόν είναι βιολογικό ή όχι. Σχετικός επίσης είναι ο *Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Νο 1804/1999 της 19ης Ιουλίου 1999 σχετικά με τη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και δεικτών που αναφέρονται σε γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα συμπεριλαμβανομένων των ζώων φάρμας*. Αυτός ο κανονισμός ορίζει κανόνες πάνω στην παραγωγή, πιστοποίηση και επιθεώρηση των πιο σχετικών ειδών ζώων, καλύπτοντας για παράδειγμα, την ευημερία των ζώων, την πρόληψη ασθενειών και την απαγόρευση χρήσης μεταλλαγμένων ουσιών στις διαδικασίες βιολογικής παραγωγής.

Στις 6 Ιουλίου, 2006 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έθεσε ένα ψήφισμα σχετικά με το Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο και την Ανάπτυξη (A6-0207/2006), υποδεικνύοντας την πλήρη υποστήριξη του Κοινοβουλίου σε ότι αφορά στο Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο και προσδιορίζοντας έναν αριθμό κριτηρίων τα οποία χρειάζεται να εκπληρωθούν και παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκδώσει μία σύσταση για το Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο.

2 Βασικά κριτήρια Procura+ – Βιολογικά προϊόντα

Τα βασικά κριτήρια Procura+ για την αγορά τροφίμων και τις υπηρεσίες τροφοδοσίας που παρουσιάζονται εστιάζουν στην αύξηση της αγοράς βιολογικών τροφίμων. Δύο εκδοχές κριτηρίων έχουν αναπτυχθεί, ανάλογα με το αν κανείς αγοράζει άμεσα τρόφιμα ή αν αυτό πραγματοποιείται μέσω εξουσιοδοτημένης εταιρείας τροφοδοσίας. Με βάση και τις δύο εκδοχές προτείνεται για συγκεκριμένα τρόφιμα να καθιερωθούν κατώτατα όρια για προϊόντα βιολογικής προέλευσης και να αναπτυχθούν κριτήρια ανάθεσης, τέτοια ώστε να επιβραβεύονται οι προσφορές που είναι καλύτερες από τις ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές. Ωστόσο, δεν προτείνονται συγκεκριμένα κατώτατα όρια, καθώς οι συνθήκες αγοράς διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρώπης. Για τον καθορισμό των κατώτατων ορίων ενδείκνυται αρχικά μία έρευνα αγοράς για τη διερεύνηση των τιμών.

Άμεση αγορά τροφίμων – βιολογικά προϊόντα

Αντικείμενο: Αγορά τροφίμων που περιέχουν συγκεκριμένο ποσοστό από βιολογικές καλλιέργειες

Προδιαγραφές: Χ% του [εισάγετε το τρόφιμο, π.χ. Χ% των λαχανικών, Χ% των γαλακτοκομικών] κατά βάρος [εισάγετε το βάρος] πρέπει να είναι βιολογικό και να συμμορφώνεται με τον Κανονισμό της Ε.Κ. 2092/91, της 24ης Ιουνίου 1991 για τη βιολογική καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων, καθώς και τον Κανονισμό της Ε.Κ. της 19ης Ιουλίου 1999, που αναφέρεται συγκεκριμένα στα βιολογικά προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Κριτήρια ανάθεσης: Η σύμβαση θα ανατεθεί στον υποψήφιο που θα συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία, με βάση το ακόλουθο σχήμα:

- Ποσοστό βιολογικής προέλευσης: 10 βαθμοί (στους 100). Βαθμοί δίνονται ανάλογα με την αύξηση, κατά βάρος, του ποσοστού βιολογικής προέλευσης στα τρόφιμα (π.χ. λαχανικά, γαλακτοκομικά) πέρα από το κατώτατο απαιτούμενο όριο.
- Υπόλοιπα: 90 βαθμοί (στους 100).

Υπηρεσίες τροφοδοσίας – βιολογικά προϊόντα

Αντικείμενο: Σύμβαση για υπηρεσίες τροφοδοσίας συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για προϊόντα βιολογικής προέλευσης

Προδιαγραφές: Χ% του [εισάγετε το τρόφιμο, π.χ. Χ% των λαχανικών, Χ% των γαλακτοκομικών] κατά βάρος [εισάγετε το βάρος] πρέπει να είναι βιολογικό και επομένως να συμμορφώνεται με τον Κανονισμό της Ε.Κ. 2092/91, της 24^{ης} Ιουνίου 1991 για τη βιολογική καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων, καθώς και τον Κανονισμό της Ε.Κ. της 19^{ης} Ιουλίου 1999, που αναφέρεται συγκεκριμένα στα βιολογικά προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Κριτήρια ανάθεσης: Η σύμβαση θα ανατεθεί στον υποψήφιο που θα συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία, με βάση το ακόλουθο σχήμα:

- Ποσοστό βιολογικής προέλευσης: 10 βαθμοί (στους 100). Βαθμοί δίνονται ανάλογα με την αύξηση, κατά βάρος, του ποσοστού βιολογικής προέλευσης στα τρόφιμα (π.χ. λαχανικά, γαλακτοκομικά) πέρα από το κατώτατο απαιτούμενο όριο.
- Υπόλοιπα: 90 βαθμοί (στους 100).

Παρατηρήσεις:

Προδιαγραφές: Λόγω των διαφορετικών συνθηκών που επικρατούν στις αγορές των Ευρωπαϊκών χωρών, δεν είναι δυνατό να προταθούν συγκεκριμένα κατώτατα όρια για τα διάφορα είδη τροφίμων. Για το λόγο αυτό συνίσταται μία έρευνα αγοράς για τον καθορισμό των απαιτούμενων ποσοστών οργανικών τροφίμων (π.χ. λαχανικά, γαλακτοκομικά, δημητριακά), χωρίς να αυξάνεται σημαντικά το κόστος. Το ποσοστό που θα οριστεί αρχικά μπορεί βαθμιαία να αυξάνεται σε μελλοντικές συμβάσεις. Για άλλες προτάσεις που μπορούν να κρατήσουν το κόστος χαμηλό, βλ. παράγραφο 1.3. Στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει πιθανότητα να πραγματοποιηθεί έρευνα αγοράς, αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κριτήριο ανάθεσης αντί για τεχνική προδιαγραφή.

Όροι εκτέλεσης: Οι απαιτήσεις για τρόφιμα βιολογικής προέλευσης θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σαφέστατα στο συμβόλαιο που θα υπογραφεί από τον ανάδοχο προμηθευτή, μαζί με κατάλληλους ελεγκτικούς μηχανισμούς και αυστηρές κυρώσεις σε περιπτώσεις μη-συμμόρφωσης. Οι όροι αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί σε συμβόλαια υπηρεσιών τροφοδοσιών.

Κριτήρια ανάθεσης: Το ακριβές σύστημα βαθμολόγησης που χρησιμοποιείται και οι παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη εξαρτώνται από την αναθέτουσα αρχή.

3 Βασικά κριτήρια Procura+ – Προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου

Δύο ομάδες κριτηρίων έχουν αναπτυχθεί για την απαίτηση προϊόντων Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου σε συμβάσεις, ανάλογα με το αν κανείς αγοράζει άμεσα τρόφιμα ή αν αυτό πραγματοποιείται μέσω εξουσιοδοτημένης εταιρείας τροφοδοσίας.

Πλέον είναι διαθέσιμες εκδοχές Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου για έναν αριθμό διαφορετικών τροφίμων: Ροφήματα και ποτά (τσάι, καφές, χυμοί, κακάο, κρασί, μπύρα), σοκολάτα, φρέσκα και αποξηραμένα φρούτα, ξηροί καρποί και δημητριακά (π.χ. ρύζι). Τα κριτήρια που παρουσιάζονται στη συνέχεια μπορούν να προσαρμοστούν ώστε να εφαρμόζονται σε οποιοδήποτε από αυτά τα τρόφιμα.

Ωστόσο, δεν προτείνονται συγκεκριμένα κατώτατα όρια για προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου, καθώς οι συνθήκες αγοράς διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρώπης. Για τον καθορισμό των κατώτατων ορίων ενδείκνυται αρχικά μία έρευνα αγοράς για τη διερεύνηση των τιμών.

Άμεση αγορά τροφίμων – Προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου

Αντικείμενο: Αγορά καφέ, όπου συγκεκριμένο ποσοστό προέρχεται από πηγές δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου.

Προδιαγραφές: Χ% των προϊόντων καφέ πρέπει να παράγεται σε συμμόρφωση με τις παραμέτρους που ορίζονται από το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το Δίκαιο Εμπόριο και την Ανάπτυξη (2005/2245(INI))

Εξακρίβωση: Οι προμηθευτές πρέπει να παρέχουν αξιόπιστη απόδειξη ότι τα κριτήρια πληρούνται. Προϊόντα που φέρουν το σήμα Fair Trade, ή που εισάγονται και διανέμονται από Οργανισμούς Προώθησης του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου θεωρείται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές.

Υπηρεσίες τροφοδοσίας – Προϊόντα δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου

Αντικείμενο: Συμβόλαιο για υπηρεσίες τροφοδοσίας που περιλαμβάνουν την παροχή προϊόντων δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου.

Προδιαγραφές: Χ% του καφέ, του τσαγιού, της σοκολάτας, των τροπικών φρούτων και τροπικών φρουτοχυμών που προσφέρονται από υπηρεσίες τροφοδοσίας πρέπει να παράγεται σε συμμόρφωση με τις παραμέτρους που ορίζονται από το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το Δίκαιο Εμπόριο (A6-0207/2006)

Εξακρίβωση: Οι προμηθευτές πρέπει να παρέχουν αξιόπιστη απόδειξη ότι τα κριτήρια πληρούνται. Προϊόντα που φέρουν σήμα Fair Trade, ή που εισάγονται και διανέμονται από Οργανισμούς Προώθησης του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου θεωρείται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές.

Παρατηρήσεις:

Προδιαγραφές: Κάποια πιθανά νομικά ζητήματα σχετικά με την αγορά προϊόντων Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου έχουν τεθεί σε κανονισμούς της Ε.Ε. σχετικούς με δημόσιες συμβάσεις. Αν και δε μπορεί να προταθεί κάποια σαφής οδηγία, τα νομικά αυτά ζητήματα μπορούν να ελαχιστοποιηθούν ώστε να ενισχυθεί το Δίκαιο Εμπόριο στις δημόσιες συμβάσεις. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου συμβουλευτείτε τον Οδηγό για τις δημόσιες προμήθειες προϊόντων Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου στο CD-ROM που επισυνάπτεται ή την ιστοσελίδα www.buylfair.org

Προδιαγραφές (ποσοστά): Λόγω των έντονα διαφορετικών συνθηκών που επικρατούν στις αγορές των Ευρωπαϊκών χωρών, δεν είναι δυνατό να προταθούν συγκεκριμένα κατώτατα όρια για προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου. Για το λόγο αυτό συνίσταται μία έρευνα αγοράς για τον καθορισμό του κατώτατου ορίου που μπορεί να απαιτηθεί, χωρίς σημαντική αύξηση του κόστους. Το ποσοστό που θα οριστεί αρχικά μπορεί βαθμιαία να αυξάνεται σε μελλοντικές συμβάσεις. Βλέπε Παράγραφο 1.3. για άλλες προτάσεις που μπορούν να κρατήσουν το κόστος χαμηλό. Όπου δεν υπάρχει πιθανότητα να πραγματοποιηθεί έρευνα αγοράς, αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κριτήριο ανάθεσης αντί για τεχνική προδιαγραφή.

Προδιαγραφές (επιλογή προϊόντων): Αν κάποιο από τα προϊόντα που σημειώθηκαν στην εισαγωγή παράγονται σε τοπικό επίπεδο (π.χ. τροπικά φρούτα ή φρουτοχυμοί), η τοπική αρχή μπορεί να επιθυμεί να εξαιρέσει το συγκεκριμένο προϊόν από τη λίστα.

Πιστοποίηση: Τα κριτήρια που σχετίζονται με τα διάφορα σήματα προϊόντων (όπως το FLO) μπορούν μεν να χρησιμοποιηθούν από τους παραγωγούς, αλλά δε μπορεί να προδιαγραφεί ότι ένα προϊόν πρέπει να φέρει ένα συγκεκριμένο σήμα. Τα σήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδείξουν συμμόρφωση του προϊόντος με τα κριτήρια, αλλά γίνονται αποδεκτά και άλλοι είδους αποδεικτικά. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των οικολογικών σημάτων βλ.: Κεφάλαιο III: Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κριτηρίων σε συμβάσεις.

Όροι εκτέλεσης: Οι απαιτήσεις για προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σαφέστατα στη σύμβαση που θα υπογραφεί από τον ανάδοχο προμηθευτή, μαζί με κατάλληλους ελεγκτικούς μηχανισμούς και αυστηρές κυρώσεις σε περιπτώσεις μη-συμμόρφωσης. Οι όροι αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί σε συμβόλαια υπηρεσιών τροφοδοσίας.

4 Περαιτέρω ιδέες

4.1 Αλιεία και προϊόντα αλιείας

Το ψάρι είναι μία όλο και πιο δημοφιλής πηγή πρωτεΐνης που συχνά συνιστά και στάση ζωής σχετικά με τη διατροφή. Ωστόσο, υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις των πρακτικών αλιείας, τόσο στα αποθέματα ψαριών, όσο και στα θαλάσσια. Υπάρχει εκμετάλλευση του 52% περίπου των περιοχών αλιείας παγκοσμίως και υπερεκμετάλλευση/ εξάντληση του 24% περίπου. Θεωρείται πως υπάρχει υπερεκμετάλλευση των δύο τρίτων των αποθεμάτων ψαριών της Ευρώπης. Σε κάποιες περιοχές αλιείας, μεγάλες ποσότητες ανεπιθύμητων ψαριών πιάνονται μαζί με τα επιθυμητά, κάτι που ονομάζεται κοινώς ως παράπλευρη αλιεία. Μεγάλο μέρος αυτών των ψαριών απορρίπτεται πίσω στη θάλασσα αλλά δεν επιβιώνει. Σε άλλες περιοχές αλιείας, εμφανίζεται συμπτωματική αλιεία θαλάσσιων πτηνών, χελωνών ή θαλάσσιων θηλαστικών, συμπεριλαμβανομένων κάποιων απειλούμενων ειδών. Κάποιες πρακτικές αλιείας προκαλούν καταστροφές στις θαλάσσιες κοινότητες. Μία από τις χειρότερες πρακτικές είναι η χρήση κυανιδίου και δυναμίτη για αλιεία σε τροπικές περιοχές αλιείας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την εξάπλωση της καταστροφής των κοραλλιογενών υφάλων. Κοινές πρακτικές αλιείας, όπως με τη χρήση καϊκιών, μπορεί επίσης να καταστρέψει τις θαλάσσιες κοινότητες όταν χρησιμοποιείται ανεξέλεγκτα¹.

Το Συμβούλιο Προστασίας και Διαχείρισης Αλιείας (MSC) πιστοποιεί ψάρια και προϊόντα τους που προέρχονται από αειφόρες περιοχές αλιείας, εξασφαλίζοντας την αποφυγή της εξάντλησης του αποθέματος ψαριών, μια ενεργή προσέγγιση για την ανάκτηση ήδη εξαντλημένων αποθεμάτων με ελαχιστοποίηση του αντικτύπου στο οικοσύστημα και αποτελώντας ένα αποδοτικό σύστημα διαχείρισης.

Όπως με το ζήτημα του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου που περιγράφεται παραπάνω, είναι πιθανό να αναφερθείτε σε κριτήρια που πληρούνται από ένα ειδικό σήμα πιστοποίησης προϊόντων στις προδιαγραφές της προσφοράς. Κατά συνέπεια, μπορεί να αναθέτουμε αρχή να ζητήσει συμμόρφωση με τα κριτήρια MSC (διαθέσιμα σε διάφορες γλώσσες στο: www.msc.org) και να επιτρέψει να χρησιμοποιηθεί το σήμα ως απόδειξη συμμόρφωσης, μαζί με τη δυνατότητα να παρέχουν οι προμηθευτές άλλες αξιόπιστες μορφές αποδείξεων.

Επί του παρόντος, υπάρχουν σχετικά λίγες σε αριθμό πιστοποιημένες από το MSC περιοχές αλιείας και συνεπώς η προμήθεια πιστοποιημένων ψαριών στην αγορά είναι μικρή. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές μπορούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην ενθάρρυνση μίας αύξησης της πιστοποίησης, με την παροχή κινήτρου στη φάση ανάθεσης μίας σύμβασης, για προμηθευτές οι οποίοι προσφέρουν πιστοποιημένα από το MSC ψάρια.

Πρακτικές υπηρεσιών τροφοδοσίας

Μία συμπληρωματική προσέγγιση στην εισαγωγή βιολογικών προϊόντων στα δημόσια κυλικεία, όπως παρουσιάστηκε στην παράγραφο *Συνέπειες στο κόστος* παραπάνω, θα ενέπλεκε την εξέταση των μενού και των πρακτικών των υπηρεσιών τροφοδοσίας για τα κυλικεία που λειτουργούν από δημόσιους οργανισμούς. Οι κατηγορίες των τροφίμων που αγοράζονται, καθορίζονται φυσικά από το περιεχόμενο του μενού των κυλικείων και η κατηγορία τροφίμων που επιλέγεται μπορεί να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Μία ελκυστική επιλογή, είναι η ανάπτυξη μίας πιο εποχιακής προσέγγισης στα μενού, προσφέροντας μόνο το φαγητό που παράγεται τοπικά κατά την κατάλληλη

¹ Peacey, "Το Πρόγραμμα Πιστοποίησης του Συμβουλίου Προστασίας και Διαχείρισης της Αλιείας: Πρόδος και Προκλήσεις" διαθέσιμο στο www.orst.edu/dept/IIFET/2000/papers/peacey.pdf

περίοδο. Κατά αυτόν τον τρόπο, η μεταφορά τροφίμων θα ελαχιστοποιηθεί και η τοπική γεωργική κοινότητα θα ωφεληθεί. Η παραγωγή κρέατος γενικά, έχει μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, σε σχέση με αυτόν των λαχανικών. Το κρέας τείνει επίσης να γίνει πιο ακριβό, παρέχοντας έναν ακόμη λόγο για να αυξηθούν τα πιάτα με λαχανικά που προσφέρονται.

Όπως καταδεικνύει η υπόθεση της Πόλης του Kolding στο Πλαίσιο 1 παρακάτω, είναι δυνατή σημαντική εξοικονόμηση με την εκτέλεση λεπτομερούς αναθεώρησης των πρακτικών τροφοδοσίας ως ένα πρώτο βήμα. Σε αυτήν την περίπτωση, η μελέτη από ειδικούς των πρακτικών που εφαρμόζονται σε έναν αριθμό τοπικών κυλικείων, είχε ως αποτέλεσμα σημαντική μείωση κόστους, επιτρέποντας την αγορά μεγαλύτερου ποσοστού βιολογικών τροφίμων, χωρίς επιπλέον κόστος.

Ένας από τους στόχους της Πόλης του Kolding, Δανία, είναι η εξασφάλιση εφαρμογής συνειδητοποιημένων περιβαλλοντικά χειρισμών στην κουζίνα, στα δημόσια κυλικεία. Η πόλη αντιμετώπισε μία πρόκληση στην εξεύρεση βιολογικών προϊόντων σε προσιτές τιμές, εξαιτίας της έλλειψης τοπικών προμηθευτών, αλλά βρήκε λύση που βασιζόταν στη μείωση της ποσότητας των αναγκαίων αγορών. Οι ενέργειες ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένες: μέσα σε μερικούς μήνες 20 με 30 συμμετέχοντα κυλικεία έφτασαν το στόχο του 20% των αγορών να είναι βιολογικές, με την καλύτερη επίδοση να είναι 62% σε ένα κυλικείο.

Οι ακόλουθες δράσεις οδήγησαν σε επιτυχία:

Η χρήση υπαρχόντων ευκαιριών και πόρων: Η πόλη μελέτησε τη διαθεσιμότητα τοπικών και περιφερειακών λύσεων. Ως αποτέλεσμα, δέκα κυλικεία στην πόλη του Kolding, προσχώρησαν στο περιφερειακό έργο, όπου επαγγελματίες και ειδικοί επί του περιβάλλοντος, συνεργάστηκαν για τη δημιουργία κυλικείων στα οποία παραγόταν υγιεινό φαγητό με ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Εμπλεκόμενοι ειδικοί: Ειδικοί με εκτενή γνώση της αγοράς για βιολογικά τρόφιμα βοήθησαν το προσωπικό των κυλικείων να βρει προμηθευτές και να κάνει τις απαραίτητες συμβάσεις.

Προσδιορισμός δυνατοτήτων ελάττωσης κόστους: Οι διαδικασίες αγοράς και οι συνθήκες στο μαγείρεμα εξετάστηκαν στις συμμετέχουσες κουζίνες και καταγράφηκαν ώστε να προσδιοριστούν οι τομείς όπου υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες εξοικονόμησης χρημάτων, για παράδειγμα: η αλλαγή των συνταγών, όπου κάποιο μέρος του κρέατος αντικαταστάθηκε με λαχανικά, τεχνολογικές λύσεις οι οποίες θα μπορούσαν να μειώσουν την κατανάλωση νερού κι ενέργειας, αλλαγές στη μαγειρική και εκπαίδευση του προσωπικού της κουζίνας.

Χρήση πόρων που εξοικονομήθηκαν από τις βιώσιμες συμβάσεις: Οι πόροι που εξοικονομήθηκαν, χρησιμοποιήθηκαν για την αύξηση της ποσότητας βιολογικών τροφίμων που χρησιμοποιούνται, δημιουργώντας μία ουδέτερη σε κόστος λύση.

Πλαίσιο 1: Ελάττωση κόστους με την αναδιοργάνωση και θέσπιση νέων μενού στο Kolding, Δανία

Μεταφορές

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, υπάρχουν διάφορα άλλα ζητήματα τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη, για την επιπλέον μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις προμήθειες. Η μεταφορά των τροφίμων και ως εκ τούτου τα καύσιμα που καταναλώνονται, είναι επίσης επιζήμια για το περιβάλλον, ειδικά όσον αφορά στις εκπομπές CO₂. Αυτό σχετίζεται άμεσα με τα φρέσκα τρόφιμα που εισρέουν στην Ευρώπη από τον υπόλοιπο κόσμο. Ωστόσο, η μεταφορά τροφίμων σε μεγάλες αποστάσεις ή μέσω θαλάσσης, πρέπει να ελαττωθεί επίσης, αν και όχι εις βάρος των βιολογικών προϊόντων, όπως εξηγήθηκε παραπάνω. Για αυτό το λόγο, συνιστάται η υποστήριξη της τοπικής

βιολογικής παραγωγής, όπου είναι δυνατό, και ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι με την παραγγελία προϊόντων εποχής για κάθε περιοχή.

Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ)

Οι τρεις κύριες γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες είναι καλαμπόκι, σόγια και βαμβάκι. Υπάρχουν διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες: ροή γονιδίων, απώλεια βιοποικιλότητας, η χρήση μικροβιοκτόνων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση στην αντίσταση των ζιζανίων και εντόμων και την τοξικότητα του εδάφους, των τροφίμων και του νερού. Οι πιθανές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία από τους ΓΤΟ, παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστες, ενώ οι οικονομικές επιπτώσεις του αυξανόμενου κόστους για γενετικά τροποποιημένους σπόρους, μπορεί να αποβεί καταστροφική για τις γεωργικές κοινότητες, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες².

Οι δημόσιες αρχές μπορούν να ζητήσουν στο διαγωνισμό τρόφιμα χωρίς ΓΤΟ, αρκεί αυτό να αναφέρεται ρητά στο αντικείμενο της σύμβασης.

5 Σχετικά σήματα προϊόντων

Σήμα οργανισμού Δίκαιου Εμπορίου (IFAT)

<http://www.ifat.org/>

Διεθνής Σήμανση Δίκαιου Εμπορίου (FLO)

<http://www.fairtrade.net/>

Συμβούλιο Προστασίας και Διαχείρισης της Αλιείας (MSC) και

www.msc.org

Σήμα της Ε.Ε. για τα βιολογικά προϊόντα (παραγωγή σε συμμόρφωση με τον Κανονισμό Ε.Ο.Κ. 2092/91)

Demeter (σήμανση προϊόντων που παράγονται σε συμμόρφωση με τις αρχές της Βιοδυναμικής)

www.demeter.net

² Πηγή πληροφοριών: Η ιστοσελίδα του WWF. Πιο συγκεκριμένα:

www.panda.org/about_wwf/where_we_work/europe/what_we_do/epo/initiatives/agriculture/common_ag_policy/cap/problem/modified_crops/index.cfm